

שואל ומשיב הרב יהורם חדד שליט"א

שאלה בדין מחוסר אמנה אם סיכמו בעי"פ שראובן יקנה את הדירה של שמעון אלף דולר האם גם במקרה זה אם נמכר ללוי יעבור על איסור מחוסר אמנה

תשובה:אם סגר עם חבירו על המכירה בעל פה ורק עדין לא נעשה קנין אם חוזר בו נקרה מחוסר אמנה ואין רוח חכמים נוחה הימנו ויש דעות שמתור לקראתו.
רשע אבל במקרה שלנו שמוסיף לו כסף על המחיר דין זה הוא מחלוקת ראשונים יש מתירים ויש אוסרים והרמ"א בסימן ר"ד הביא את שתי הדעות וכתב שהעיקר להלכה שגם אם מקבל יותר כסף מקונה אחר עובר על דין מחוסר אמנה וכן כתב הסמ"ע שם ס"ק יבדעת השולחן ערוך שגם בשני מחירים שונים אם מבטל את הקניה בגלל שמצא יותר זול יש דין מחוסר אמנה מ"מ פה שהפרש הוא גדול מאד (במקום במאה אלף לוי מוכן לשלם מאתיים אלף)
(כותב הפתחי חושן (קייננים, עמוד ג')שמצדד בעל שטת הלוי שיש לומר שגם הרמ"א יודה שבהפרש גדול אין דין מחוסר אמנה

אשרי הגבר הבוטח בה' והיה ה' מבטחו

מובא במדרש אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו זה יוסף, ולא פנה אל רהבים –עיי' שאמר לשר המשקים את שתי המילים "זכרתינו והזכרתני" התווספו לו שתי שנים (מד"ר בראשית פ"ט ג')

יש להבין, מדוע נענש יוסף ע"ז, הרי השתדלות מותרת. אם כן מדוע נענש יוסף באומרו : "וזכרתיני – והזכרתני", להיות בבית הסוהר שנה על כל מילה שאמר

תשובה :בבטחון יש מדרגות אין סוף, ליוסף הצדיק ברום מדרגתו הגבוהה אסור היה לו לעשות השתדלות אשר הינה מיותרת לאדם במדרגה של יוסף הצדיק אדם שחי את ה' יודע שחכל מהו' ופונה למצריים שעליהם נאמר רהבים ושטי כוב והיינו שבדריהם אחד בפה ואחד אינם שרים אנשי שקר דמירה נראה שהשתדלות הינה מיותרת ומה גם שיוסף כופל את לשונו שאומר כי אם זכרתינו והזכרתני שכפילות הלשון מראה שהוא משתדל יותר מדי, לאדם שמרגיש את ה' בכל רגע אדם שרואה את יד ה' בכל צעד בדקדוק עצום, כשהוא נמכר לישמעאלים הקב"ה מזמן לו דווקא שיובילו בשמים אעי"פ שדרכם של הערביים שיהיה באמתחתם נפט הקב"ה שניה את הרגלם לצורכו כיון שגם אם מגיע לו להיענש להימכר לעבד משום שאמר יוסף לאביו שהשבטים מזוללים בבני השפחות לקרום עבדים (רש"י). אבל שיריה ריח רע של נפט זה לא מגיע לו ובכוונה הקב"ה שלח אותם לישמעאלים שדרכם להוביל נפט והפעם הובילו בשמים לומר ליוסף שלמרות השפל הגדול שהוא נמצא, הקב"ה איתו, וכן אצל פוטיפר שהוא שר וחשוב ממנה את יוסף על כל ביתו כאלו הוא הבעל הבית. גם בבית הסוהר יוסף רואה את יד ה' אומר התרגום שכל בית הסוהר היה מתנהל על ידי יוסף, היינו : שלמרות כל הצרות הוא רואה את יד ה' שמשגיחה עליו ולמרות זאת יוסף עושה השתדלות עם הרהבים ושטי כוב - השר המשקים כמו שרואים ששר המשקים לא רק שלא הוקיר ליוסף טובה שפתר לו את החלום אלא זולז בו ואמר : "וושם איתנו נער עברי עבד לשר העליון" ואומר של רש"י שרצה לומר לפרעה שיוסף אדם שפל הוא ואין ראוי לגדולה ומה שאמר לפרעה אינו משום שרצה בטובת יוסף אלא חשש מפרעה שאם לא יספר לו על יוסף פוטר החלומות יעניש אותו פרעה על כך.

דבר זה לרום מדרגתו של יוסף הוי חסרון בביטחון בה' וכמו כן אנו רואים מהעונש שקיבל על כך שנתיים להישאר במאסר במקום להיות מלך על כל מצרים בשנתיים אלו זה מעיד על המדרגה הגבוהה של יוסף שבודאי שאדם רגיל לא היה נענש עונש כזה חמור על כל מילה שנה בית סוהר כל זאת לרום מדרגתו הגבוהה של יוסף ורואים שיוסף תקן זאת כשבא אל פרעה אמר, "יבלעדי א-לוקים יענה את שלום פרעה" דהיינו הכל מה' לי אין שום כח ויכולת אלא רק מה' יתברך בכך תיקן את ההשתדלות ומיותרת נעשה הרי גם כאן פרעה יכל לחזויר אותו לכלא שהרי בסך הכל היה במצרים עבד, יוסף לא מנסה לעשות שום השתדלות לא מנסה להסביר לפרעה שהוכנס בטעות לכלא ואיננו אשם בכך שגם ההשתדלות בכך תיקן את ההשתדלות הקודמת.

כותב החזון איש אדם הבוטח שה' יתן לו את מה שהוא רוצה זהו אינו בטחון אלא הוללות. שבטחון ענינו להאמין שהכל נגזר מה' ולכן אל להשתדל השתדלות יתירה.

אבל נראה מספרי החסידות שהביטחון הוא לבטוח בה' בטחון מלא שה' ימלא רצון **ו**וכן נראה דעת רבי ישראל שלנטר במעשה עם כרטיס פיס וזה שכתוב הבוטח בה' חסד יסובבנו שאף על פי שאינו ראוי שהקב"ה יעשה את רצונו כיון שבטוח בה' הקב"ה עושה רצונו יסובבנו בחסד גמור ללא דין ויעשה לו את רצון הבוטח בו וכן נראה מהרב מבריסק שהיה מחזיק כולל גדול ופעם הגיע תורם לרב ורצה לתרום סכום גדול לתקופה ארוכה הרב מבריסק לא הסכים ואמר אל תיקח לי את מידת הביטחון שיש לי שבסוף החודש מגיע מישהו ונותן לי את הסכום עבור כל החודש וכן היה תמיד בדוק בנפש החיים שכותב שאם אדם מאמין שאין עוד מלבדו

רמז לחנוכה מפרשת המנורה
כתב החיד"א (בספר פני דוד), **כתוב** בפרשת תצווה "ויקחו אלך שמן זית זך כתית למאור להחלות נר תמיד". הפסוק הזה רומז בענין חנוכה בר"ת. ובהשמ"ד יונים קטנו חנוכה וכל איש לא יחסר כל שמנה מהדלקת נרות זעז ישראל תהיו זריזים כלכם כאשר תדליקו יהיה תלוי למעלה מהנרות אור ובו דאו למצות המהדרין עשו להדליק תדיר נרות תהיינה יחד מ"ד :

נכתב לעורך לב המעינים בלבד

במאה אלף דולר - לאחר זמן הגיע לוי ומוכן לקנות במאתיים

רבים מגידי השיעור, פה מפיך מרגליות, הרב רבי שמעון שפיצר שליט"א בשיעורי הביטחון המופלאים שלו, בעדות אישית מבעלי המעשה אותם הוא מכיר אישית.
הוא מוסיף ומספר על בן תורה שזימן לו הקב"ה להשיא שניים מצאצאיו בטווח קרוב של כמה שבועות, וביתו ריקם ולרש אין כל. אך הוא השליך יתבו על השם אשר אהבו ושם בטחונו באלוקיו כי לא יעזבונו ולא יטוש אותו.

יום בהיר אחד, הוא מתקשר לבנק לשמוע את יתרת החובה שלו, ולתימהונו גילה כי חשבונו ביתרת זכות של מאה וחמישים אלף דולר. שמע ולא האמין. בירור בבנק העלה כי הכסף הועבר מחשבון של אזיה גוי עשיר. האברך שאל רב אם מותר לו להשתמש בכסף מדין טעות עכו"ם, אך הרב אמר לו כי עליו לנהוג בישרות, לקדש שם שמים, להתקשר לגוי ולהחזיר לו את כספו.הוא התקשר ושאל: "הלו , מיסטר פלוגי?" הלה אית"ר."העברת לי כסף בטעות..."אני בא פעם לא טועהו: תרד בבקשה מהקו", השיב הגוי בכעס... כך באופן פלאי קיבל הלה מאה וחמישים אלף דולר ממקור בלתי צפוי לישאת שני צאצאיו.

מספר מ', תושב ביתר: "עקב הוצאה גדולה שהייתה לי לאחרונה נזקקתי לסכום גדול מאוד אותו היה עלי להעביר עד לתאריך מסוים, כשברקע הייתה גם אזהרה כי אם לא אעביר את הסכום עד לתאריך אני עלול למצוא עצמי חשוף לתביעה משפטית.

ככל שהתקרב התאריך רמת הלחץ עלתה בליבי. באותו ערב התיישבתי עם 'חובות הלבבות' בשער הביטחון, והתדפקתי בערגה על שערי הביטחון בהשם יתברך, הכל יכול. למחרת השכמתי קום באותה אוירה בוטחת ורגועה, כך מתוך אוירה זאת, הודיתי להשם יתברך על חסדיו ועל הקשיים. באותו יום עשיתי כמה השתדלויות ללוות את הכסף הנדרש אבל הרגשתי רוגע פנימי גם כאשר נעניתי בשלילה.

לפתע אני מקבל טלפון מהבנק. לרגע נחרדתי: מה לא בסדר עם החשבון? להפתעתי, הפקיד הציע לי הלוואה עם ריבית מאוד נמוכה. הלוואה של מאה אלף ש"ח בשישים חלשומים. "האם זה מתאים לך?!" – דווקא זה יכול להתאים לי, עניתי. תוך שעה הכסף הועבר לחשבון הבנק.

המעשה אירע עם האברך שעמד בפרק נישואי ילדיו. הוא עשה חשבון, שכדי להציל איכשהו באתרנ נישואי צאצאיו, ראוי שיכסה את יתרת המשכנתאות אותן הוא פורע מידי חודש לבנק. מדובר בסכום נכבד של כמה אלפי דולר מידי חודש. לפי גובה הפירעון החודשי, מובן כי הסך הכולל של המשכנתא הגיע לסכום גבוה ביותר. סכום עליו יכול היה רק לחלום. אל היה לו שום

מקום הגיוני לתלות עליו תקוה כי ממנו יגיע הכסף.

לכאורה, מצב חסר סיכויים. אך אז זכר אותו אברך, את ששמע מאחד מצדיקי דורנו, **כי כאשר אדם מתפלל, מותר לו להתפלל גם על דברים מופלגים והחוקים מוגנן, כעדות אליהו של אותו צדיק** : "**אני מרשה לעצמי להתפלל על דבר מופלג ממני,**

למשל: אני מתפלל ומבקש כי אזכה ליגילוי אליהו"...

משך החליט מיודענו להתפלל בכל ליבו ובהתבטלות גמורה לבורא עולם, כי אם כשר הדבר וטוב בעיניו יתברך, אגא ימחוק ברחמי הרבים את כל שטרי חובותיו לבנק, ויפטר אותו מהמשכנתאות לחלוטין. כך התחטא האברך לפני אביו שבשמים בדמעות ובתחנונים.לא עברו שבועיים והאברך קיבל טלפון מאביו ישיח' לאיו"ט, שהסביר שכדי למנוע ויכוחים ומחלוקות לאחר אריכות ימים ושנים, החליט לחלק בחייו את ירושתו. כמה ימים לפני מועד הפירעון של תשלום המשכנתאות בחודש הבא, הופקד בחשבונו זכש שמן איתנו פרע את כל יתרת חוב לבנק.האברך, שכה התפעל **מ**כוח **התפילה והביטחון** ,שיתף את אחד ממקורביו על הצדיק היני' בעוצמתה ובקוהה של התפילה אותה הוא למד משיחותיו. הלה שיתף את הצדיק בן העלייה בפרטי המעשה היני'ל. ביקש הצדיק לומר בשמו לאברך : "אמור לתשפלת גם על גילוי אליהו... כלומר, אם אתה יודע להתפלל, תשכיל ותפעל בזה גם ברוחותיך גדולות ועצרות, שהלוא זהו העיקר, ואל תסתפק בקטנות].הסיפור מגילוי הבוטח בה'

בעז'

העלון מוקדש להצלחת רפי זגדון ובני ביתו שהקב"ה ימלא את כל ליבם לטובה ויקוים בהם הפסוק אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון

מוקדש להצלחת שמואל חדד ובני ביתו שהקב"ה ימלא את כל משאלות ליבם לטובה ויקוים בהם הפסוק אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה חיים בן סבירסה שבניו ובנותיו הם תומכי תורה וחסד שהשבוע יום פקידת שנתו

העלון מוקדש: להצלחת יצחק בן ברוך חדד ורעייתו ובני ביתו שהקב"ה ימלא את כל ליבם לטובה ויקוים בהם הפסוק אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחת דניאל פארגני ובני ביתו שהקב"ה ימלא את כל ליבם לטובה ויקוים בהם הפסוק אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחת דניאל פארגני ובני ביתו שהקב"ה ימלא את כל ליבם לטובה ויקוים בהם הפסוק אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחת דניאל פארגני ובני ביתו שהקב"ה ימלא את כל ליבם לטובה ויקוים בהם הפסוק אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש לעילוי נשמת אביגיל ז"ל בת אילנה תחיה

העלון מוקדש לעילוי נשמת אביגיל ז"ל בת אילנה תחיה

העלון מוקדש לעילוי נשמת אביגיל ז"ל בת אילנה תחיה

העלון מוקדש לעילוי נשמת אביגיל ז"ל בת אילנה תחיה

פרשת מקץ - חנוכה

תשועת ה' כהרף עין

וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצהו מן הבור ויגלה

ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה

יוסף שוהה שתיים עשרה שנה בבית האסורים, יוסף אינו יודע מתי הוא יצא משם אם בכלל יצא משם , אולם כשהגיע רגע ההצלה אזי נעשית היא בבהלה - ויריצהו מן הבור, כיון שהגיע הדקה של ישועתו של יוסף לא המתין הקדוש ברוך הוא אפילו רגע אחד.

נתבונן לרגע ביוסף הצדיק, יוסף הצדיק בבור המצרי ענוש בלי קצבה למאסרו באופן טבעי אין לו סיכוי לצאת משם כל חייו וכשמגיע הזמן ליוסף לצאת [יוסף היה עשר שנים כנגד עשר טיפות ושתיים כנגד זה שהשתדל ואמר לשר המשקים כי אם זכרתינו והזכרתני על שני המילים זכרתינו והזכרתני נהי מילה שנה בבור כל זה משום מדרגתו הגבוהה של יוסף] מיד שמגיע זמנו לצאת הקב"ה מסבב שפרעה יחלום חלום ואזי לא רק שיוסף יוצא מן הבור אלא מגיע לשיא הכבוד להיות מושל על כל ארץ מצרים אז היא היתה המדינה החשובה בעולם

ועל זה נאמר ויהי מקץ היינו מקץ שהגיע הקץ הזמן שיוסף צריך לצאת מהבור מיד פרעה חולם חלום כל חלמו של פרעה הוא כדי להוציא את יוסף מן הבור ולזכות למלוכה

כתב בספר תפארת ישראל כמה חיזוק יש לאדם ללמוד מכך, הרי אדם שרואה שישועתו מתמהמתה, ובפרט שכאינו רואה סיכוי ודרך להצלתו - מתייאש, כיון שחושב מסתמא גם מהשמים התייאשו כביכול מלהושיעני, כאן למדנו שהקדוש ברוך הוא עושה ומכין - בתהליכים מקדמים משלו - את ישועת האדם, ומצדו יתברך שרואה את ההתקדמות כביכול שמח במעשה ידיו, אולם האדם שאינו רואה את התהליכים במו עיניו קץ בחייו בחשבו שחייו עורבים ותוהו ללא תכלית, הרי בודאי שכל רגע ורגע שהיה יוסף שוהה בבור לא לחנם, מהלך מסתורי של תיקון נצרך היה בכל רגע ורגע, וזהו שהפקיד הקדוש ברוך הוא על יעקב אבינו על שאמר (מג, ו) "למה הרעם לי להגיד לאיש העוד לכס אחי", ומובא במדרש מעולם לא אמר יעקב אבינו דבר בטלה אלא כאן, לפי שאומר לו הקדוש ברוך הוא אני עמל וטורח כביכול להמליך את בך למלך ואתה אומר "למה הרעתם ליי". טבע בני האדם - חסרי מרוגע ושלוה – לצרות לראות מהר את תוצאות ישועתם, ועיכוב פורקנם עליהם לנטל ולמשא, זהו מאת הפסגות שמוגבלים אנו בזמן ובמקום ורוצים את ישועתנו בזמן שבחרנו לנו ובמקום שרצינו בו.

ועוד עלינו לדעת, הקדוש ברוך הוא למעלה מהזמן ולמעלה מהמקום, וממילא מבחינתו כביכול אין כאן שום עיכוב, כך צריך להיות, ואם יהיה אחרת יהיה גרוע מעכשיו, וזו חובתנו להאמין - פשוט לסמוך על הנהגתו יתברך ולהאמין שאין מציאות כזו "עיכובי", ועל זה אמרו : "כל עכבה לטובה", אין עכבה שהיא רעה, וכמו שהיה אומר החפץ חיים זכר צדיק וקדוש לברכה, אם אחרת לאוטובוס והפסדת אותו, אל תאמר הפסדתי את האוטובוס כי אחרת, אלא תאמר שאכן הקדמתי לבוא לאוטובוס הבא, אין דבר כזה התעכבתי, הפסדתי, כל עכבה נצרכת ולטובה היא, ולא הפסדת כלום. הקדוש ברוך הוא עושה תהליכים המקדמים בכל רגע ורגע ואת ישועתך אלא שלנו לא נראית הישועה רק לבסוף.

והדברים אמורים בכל תחומי החיים, למשל, יש כאלה הרוצים להינשא, וקצרה רוחם בעמל עיכובם, מלראות עצמם רווקים ללא אישה ומאסה נפשם בחייהם, וכן זוגות שלא זכו עדין להיפקד, או עמל פרנסה וכדומה.

כתב פלא יועץ ערך תשועה, אחת מן השאלות ששואלין ליום הדין הוא צפית לישועה (משלי רבתי פ"ו). ולא על הישועה מן הגלות בלבד הוא שצריך להיות יושב ומצפה, אלא על כל צרה שלא תבוא יבטח בשם ה' וישען באלהיו" שצילחו מצרות, והבוטח בה' באמת, כמו שכתבנו לעיל בערך הבטחה, חסד ה' יסבבנהו. וכבר כתבו משם האר"י שבאמרו בכל יום בתפלת שמונה עשרה כי לישועתך קוינו כל היום, הן בכלל יכון על הצרה שעומד בה באותו יום שהוא מצפה לתשועת ה', ויש בזה תועלת נפלא.

יש להאמין ולדעת - זמן ועת לכל חפץ, וכשלא הגיע הזמן לא יועילו כל ההשתדלויות, מלבד הפצרה בתפלה ומעשים טובים, וכשיגיע הזמן לא יועילו כל המניעות מלמנוע את הישועה.

וענין זה שמגיע הזמן נושעים הובא במדרש רבה פי יושב פרשה פס אחת וז"ל

מי היה מחכה לאברהם ושרה זקנים שיוולד להם בן.

מי היה מחכה ליעקב שעבר במקלו את הירדן, שיתעשר.

מי מחכה ליוסף שעברו עליו כל הצרות האלה, שיהיה מלך.

מי מחכה למשה שהושלך ליאור, שיהיה כמו שנהיה.

מי מחכה לרות שהיתה גיורת, שתהיה חוזרת למלכות ישראל.

מי מחכה לדוד (ר"ל שהיה נרדף גדול), שיהיה מלך עד סוף כל הדורות.

מי מחכה ליהויכין, שיצא מבית האסורים.

מי מחכה לחנניה מישאל ועזריה, שיצאו מתוך האש.

מי מחכה לישראל בימי המן, שיצילם הקב"ה.

עליון

ג'דר האלף"

לכבוד הקב"ה

מי מחכה לגליות, שיהיו לשם ולתהלה.

מי מחכה לסוכת דוד הנופלת, שיקימה הקב"ה שנאמר ביום ההוא אקים את סכת דודו הנופלת עכ"ל המדרש.

צריך תמיד לבטוח בהשם יתברך שלבסוף הכל יבא על כמו מקומו לשלום כמו שקרה עם, אברהם, שרה, יעקב, יוסף, משה רות, דוד, יהויכין, חנניה מישאל ועזריה, ישראל בימי המן, קיבוץ גליות כהיום קוה אל ה' ובטח בו כי תשועת ה' כהרף עין תשועת ה' כהרף עין בזמן אנטיוכוס! (לקוח חלק מ"תשובה ישראל" לרה"ג לוגסי)

בספר ימי החנוכה בהלכה ובאגדה מביא **אנטיוכוס** גוזר הגזרות הקב"ה מדד עם אנטיוכוס מידה כנגד מידה על גאוותו והתנשאותו, והראה לו כי הוא אפס מאופס. מיתה משונה, מלאת ביזיונות וחרפה, מת אנטיוכוס: בעודו רוכב על מרכבתו, והנה התנגשו סוסיו עם פיל גדול. נבעתו הסוסים, קפצו והפכו את מרכבת המלכות. אנטיוכוס שהיה שמן ועב בשר - נפל בחבטה ארצה ושבר את עצמותיו. אך אז די בכך, הוסיף ה' מכה על מכתו, ונבאש כל בשרו כריח בשר החלל, המושלך על פני השדה ביום קץ לזהט. נשאו אותו ועבדיו על שכמם כי לא יכל לרכוב, אך לא יכלו לשאת את הריח הנורא, והשליכו אותו ארצה. כאשר ראה אנטיוכוס כי כלתה אליו הרעה מאת ה', נכנע ליבו ואמר : "צדיק הוא ה', המשפיל גבוהים, אשר השפילני והכניעני היום הזה", הוא אף נדר ואמר : "אם ירפאני ה' מחולי זה, אבוא אל ירושלים ואמלאה בכסף זהב, ואתן לה כל אוצרות אבותי הקדמונים, ואמול את בשר ערלתי, ואלך לי אל כל ממלכות הארץ, אכריז ואומר : "אין כה' אלוקי ישראל בכל העולם". אך ה' לא שמע אל דיבוריו, כי לא היה לבבו האכזר שלם עם ה' באמת. וכלל ארץ וארץ שאלה הגיע אנטיוכוס לבקש רפואה למתו, היה נכבד בשרו מעל עצמותיו ונופל בארץ, עד אשר לא נשאר בשר בעצמותיו. ולקץ ימים נפלו מעיו ארצה, והוא מת בבושה ובכלימה בארץ נוכריה. כן יבאדו כל אויבך ה'.

תפל ירושלים שנית ביד האויב!!

אנטיוכוס - כבר מת, ירושלים - כבר מטוהרת, רדיפת הדת - כבר נהדפה. ועדין אין האימפריה היוונית מוכנה להשלים עם עצמאותה המדינית והדתית של יהודה!

לאחר תקופה מסוימת של רוגע, הסיתו המתיוונים את לזיזאש, והפצירו בו שיבוא להילחם שוב ביהודה. לזיזאש - נענה ל"אתגר", והפעם - כבר לא רצה לקחת שום "ציאנס", את מיטב המשאבים שעמדו לרשותו, גייס למלחמה זו. הפעם - הוא הוציא לדרך את "מכונת הקרב" העוצמתית, המשוכללת והחדשה ביותר של האימפריה היוונית. במרכז המערכה עמדו פילי קרב ענקיים. כל פיל - הרי הוא כמבצר מהלך - על גביו צריח ענק, ובו אשנבים צרים שמהם אפשר לירות חיצים למרחקים ולשלוט על כל הסביבה. כל פיל הוקף באלף חיילים חמושים, לבושי שריון, וסביבם חמש מאות פרשים! והיו עשרות פילים שכאלו!

בנוסף לכך, בחזית המערכה הוצבה שורה של מרכבות, המניעות לגללים ענקיים, שבהם תקועים כעין להבי חרבות. "מכונת קצירה" אכזרית זו, היתה קוצרת בדרכה כל מי שמעז להתקרב אליה.

מפלצת המחלמה הזו, על כל רבבות חייליה, אלפי פרשיה ועשרות פיליה - החלה להתקרב אל העיר המבוצרת "בית צור" השוכנת מדרום לירושלים.

מצבו של צבא יהודה היה קשה, בחירוף נפש נלחמו כדי להדוף את האויב. אלעזר החורני, אחיו של יהודה, ניסה להציל את המערכה על ידי מעשה נועז: מבין כל הפילים, הוא הבחין בפיל אחד גדול במיוחד, בעל צריח גבוה ומפואר מכולם. הוא היה בטוח שזהו פילו של לזיזאש. סבר, שאם יצליח לפגוע בו ולהורגו, יוכרע הקרב לטובת היהודים. באומץ ובחירוף נפש פילס לו אלעזר דרך, קצר חברבו על ימין ועל שמאל, והצליח להגיע אל הפיל. נכנס אל מתחת לבטנו, ונעץ את חרבו עמוק אל תוך ליבו של הפיל. הפיל כרע תחתיו ומת, כשהוא קובר תחתיו את אלעזר.

למגינת הלב, לא היה זה פילו של לזיזאש - והקרב נמשך כרגיל. הצבא הסורי הצליח לכבוש את העיר בית צור, והמשיך להתקדם הלאה - עד לשערי ירושלים. מצור הוטל על ירושלים, והמצב בתוך העיר היה קשה. היה מחסור באוכל, ורוח האנשים נפלה בקרבם בראותם את הצבא הסורי הגדול המקיף אותם. לכולם היה ברור, שהבקעת חומות העיר ונפילתה של ירושלים שנית לידי הזדים, חלילה - הם רק ענין של זמן.והנה, כשהמצב כבר נראה נואש - הגיעה לפתע כרעג ישועת ה'!

לזיזאש שמע על התקוממות בארצו. יריבו ניסה לנצל את זמן היעדרותו מן המדינה כדי לתפוס לידיו את השלטון. אשר על כן החליט לזיזאש, ברגע האחרון, להרפות מן המערכה על ירושלים, לכרות עמה ברית שלום, ולחזור ולתקשק כדי להגן שם על שטלונו. ואכן ברית שלום נחתמה בין יהודה לבין לזיזאש, בהסכימו לראשונה לעצמאותם הדתית והמדינית של היהודים. כך בוטלו אף כל גזירותיו של אנטיוכוס באופן רשמי.

שבת שלום מבורך וחמכה שמח!!!

החתימה ברחמים

היאצאת שבתחה

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

השנה ה'תשפ"ד

הלכות חנוכה

אין חובה שבני הבית יהיו נוכחים בבית בשעת ההדלקה, ולכן אף אם אין באפשרותם לשהות בבית באותו זמן, יוצאים הם ידי חובה בהדלקת הנרות שמדליקים בביתם. (קמה)

מצוה להדר ולהדליק בחנוכה יפה מאוד, הטוב ביותר בזהב אחריו בחנוכיית כסף או דמוי כסף, וכל המרבה להדר במצוה ולעשותה יפה, הרי זה משובח. (ת"ה קיח)

גם הנשים חייבות בהדלקת נר חנוכה. ולכן, אשה המתגוררת בביתה לבדה, חייבת להדליק את הנרות עם הברכות כולן, אבל נשים נשואות או בנות רווקות בבית הוריהן, אינן צריכות להדליק נרות חנוכה כלל, אפילו למנהג האשכנזים שמדליק כל אחד מבני הבית, מאחר ויוצאות ידי חובה בהדלקת בעליהן או אביהן. (כה)

מי שיודע שלא יגיע הלילה לביתו, יוכל סיבה שהיא, יאמר לאשתו שתדליק בלילה זה את הנרות ותברך, ובכך יוצא ידי חובתו. וכן רשאי הבן הגדול מגיל בר מצוה ומעלה, להדליק. ומכל מקום לבני אשכנז, אם הוא נמצא במקום שיכול להדליק, טוב שמלבד הנרות שמדליקה אשתו, ידליק גם הוא במקום שבו הוא נמצא, אך בלי ברכה. (קמט. ת"ה לט)

מי שלא היה בביתו בלילה הראשון, ואשתו וכל המרבה בהלילה השני שמדליק, יברך גם 'שהחיינו'.

אדם שיודע שיגיע הלילה לביתו בשעה מאוחרת, וכבר ילכו בני ביתו לישון, עדיף שיאמר לאשתו שתדליק בזמן, מאשר שידליק הוא עצמו מאוחר יותר. (עו. ת"ה לט)

תלמידי הישיבות היקרים המסולאים בפז, הבאים לביתם אחת לנחמה בשבועות, ובימי החנוכה נמצאים הם בבישיבה, אינם צריכים להדליק נרות חנוכה בבישיבה. ואינם צריכים אפילו להשתתף בהוצאות ההדלקה של הישיבה, אלא יוצאים הם ידי חובה בהדלקת הנרות שאביהם מדליק בבית. (הגרש"ז אוירבך ועוד. קמד)

בשל ה"ל, הוא הדין גם לחיילים שאינם נמצאים בביתם בימי החנוכה, שיוצאים הם ידי חובתם בהדלקה שמדליקים עליהם בביתם, אך אם אין מדליקים עליהם בביתם, צריכים הם להדליק בחודריהם שישינים הם שם. (קנו)

חיילים הנמצאים בכפר שכולו גויים, ואינם רואים נר חנוכה כלל, אף שמדליקים עליהם בביתם, צריך אחד מהם להדליק נר חנוכה בברכה, כדי שיהיה להם פרסום הנס. והוא הדין לכל אדם שנקלע למקום שאינו רואה שם נר חנוכה כלל, אף שמדליקים עליו בביתו, צריך להדליק גם הוא במקום הימצאו ויברך.

אדם המתגורר לבדו שהתארח בימי החנוכה אצל חברו, ומדקדק עמו בעל הבית שישלם לו עבור כל ההוצאות שמוציא עבורו, אכילה, שתיה ושאר צרכיו, כיון שהאורח חייב בהדלקה, שהרי אין לו מי ממשפחתו שמדליק עליו בביתו, תקנו לו חכמים שיתן לבעל הבית כמה פרוטות, כדי שִׁיֻּזְקַה לו מעט מהשמן שהוא מדליק בו את החנוכיה, או שיתן לו בעל הבית במתנה מעט מהשמן, יוצא האורח ידי חובה בהדלקת בעל הבית.

ואמנם אם אין בעל הבית מדקדק עמו על כל ההוצאות, אלא האורח משלם תשלום קבוע לשבוע או לחודש על כל צרכיו, אינו צריך להשתתף עמו בתשלום השמן, כי זה כבר לול בתשלום שמשלם עבור כל צרכיו. (קמה)
אורח כנ"ל שחייב בעצמו במצות ההדלקה, אם רוצה שלא להשתתף עם בעל הבית בשמן, אלא להדליק בעצמו בשמן שלו, [ויש לו פתח בפני עצמו,] רשאי לעשות כן ולהלית בברכה. (קנב. ת"ה נז, ט)

מצוה מן המובחר שיהיו הפתילות עשויות מצמר גפן

הנכת הפתילות - טוב להדליק מעט את הפתילות ולכבותם, כדי שבשעת הדלקת הנרות, תאחו בהם האש מיד. (ת"ה קכ)

בן נשוי הגר אצל אביו וסמוך על שלחנו, או שיש להם חדר מיוחד לעצמם, אינו חייב להדליק, ואינו צריך להשתתף בפרוטות, ויוצא ידי חובה בהדלקת אביו. (קנב)
וכן, זוג המתארחים בבית הוריהם וישנים שם, כיון שאינם משלמים עבור ההוצאות, אינם צריכים להשתתף בפרוטות, ויוצאים ידי חובה בהדלקת האב.

זוג המתארחים בבית הוריהם בסעודת ליל שבת, וחוזרים לביתם לישון, חייבים הם להדליק את נרות החנוכה בביתם קודם השבת, כי חיוב מקום ההדלקה נקבע לפי מקום השינה, ולא לפי מקום האכילה.

על כן, מה שמצוי היום שכשיש 'שבת חתן', מזמינים אורחים רבים ומארגנים לכל משפחה לזירה לישון בה בשבת, ובסעודות השבת כולם מתאספים באולם אחד, על כל משפחה לשים לב ולהדליק את נרות החנוכה בדירה שישנים הם שם, ולא באולם שזהו מקום האכילה. (קנה)

זוג המתארחים בבית הוריהם בשבת, ובמוצאי שבת מתכוונים לחזור לביתם, לא ידליקו את נרות החנוכה, אלא שכיחזרו לביתם דוקא. (קנה)
באופנים שהתבארו לעיל שאינו צריך להדליק, כי יוצא ידי חובה בהדלקת בעל הבית - אם בעל הבית מכבדו להדליק, רשאי לברך ולהדליק. אולם הנכון יותר שבעל הבית ידליק, כי "מצוה בו יותר מבשלווח". (קכ)

בן המארח את הוריו בימי החנוכה, אין חובה על הבן לכבד את אביו שידליק את נרות החנוכה, כי כלל גדול בדינו "מצוה בו יותר מבשלווח", אולם אם יש חשש שהאבא יפגע אם לא יכבדהו להדליק, בודאי שיתן לאביו. (עיין שערי תשובה ס"ס תרנח, לב חיים פלאג'י, חזו"ע סוכות רסג.

המתארח בבית מלון ולא מדליקים עליו בביתו, או משפחה המתארכת כולה בבית מלון, חייבים להדליק נרות חנוכה בחדר במלון עם ברכה . המתגורר לבדו, ונמצא באחד מלילות החנוכה בנסיעה וכדומה, באופן

שאינו עתיד להדליק בלילה זו נר חנוכה, וגם אין בביתו מי שידליק עליו, תקנו לו חז"ל שיברך על ראיית נר חנוכה. והיינו, שכאשר רואה נר חנוכה דולק מאיזשהו בית או בית הכנסת, אם זה בלילה הראשון מברך שתי ברכות: 'שעשה ניסים' ו'שהחיינו', ואם זה בשאר הלילות, מברך 'שעשה ניסים' בלבד. (קלט, קמג)

ומכל מקום לא יברך על הראיה, אלא דוקא כשיודע שהנרות הללו הדליקום עתה, והוא בתוך חצי השעה הראשונה להדלקתם, אבל אם יש חשש שעברה חצי השעה, לא יברך

אין לתת לקטן פחות מגיל בר מצוה להדליק נר חנוכה. טוב להרגיל את הילדים הקטנים שהגיעו לגיל חינוך [מגיל שלוש ומעלה, לפי הבנתו של הילד], שידליקו את נרות ההידור בכל לילה. והיינו שידליק בעל הבית בעצמו את הנר הראשון, והם ידליקו את שאר הנרות. אך לא יתן לילדים קטנים מאוד שעדיין לא הגיעו לגיל חינוך, להדליק את נרות ההידור. ומכל מקום רשאי לתת להם להדליק את נר השמש

מצוה מן המובחר להדליק נרות חנוכה בשמן זית, מפני שאורו צלול יותר. וגם מפני שהנה שנועשה בבית המקדש במנורה היה בשמן זית, ואנו משתדלים לדמות ככל היותר את הדלקת החנוכיה שלנו, להדלקת המנורה שהייתה בבית המקדש. (עז, פא) אמרו חז"ל (מסכת שבת כג ע"ב): הרגיל בנר של מצוה לעשותו יפה, זוכה לבנים תלמידי חכמים, שנאמר (משלי פרק ו פסוק כג): ”כִּי יָרַ מְצוֹה וְתוֹרָה אוֹר”. והיינו שעל ידי שיהדר בנר של שבת ושל חנוכה לעשותו יפה יותר, יזכה לאור של התורה. אין צריך להחליף בכל ערב הלילות חדשות, שהרי אדרבה נוחים הם יותר להדלקה כאשר הדליקו בהם כבר. ויש נוהגים להחליף פתילות חדשות בכל לילה, לפי שבכל לילה היה מתחדש הנס. וגם זכר למנורת בית המקדש שהיו מחליפים בה בכל יום פתילות חדשות. (ארחות חיים, כל בו ועוד. קה)

יש לדעת כי רשאי כל אדם בכל ימות השנה, להתפלל תפלת ערבית מזמן יפגל המנחה, (שעה ורבע זמנית לפני צאת הכוכבים) אלא שצריך לחזור ולקרוא קריאת שמע לאחר צאת הכוכבים. וכך נהגו גדולי ישראל ספרדים ואשכנזים כאחד, שנים רבות בארץ ישראל ובהוץ לארץ. אמנם כיום בארץ ישראל הרבה מבני אשכנז מקפידים שלא להתפלל תפלת ערבית אלא לאחר צאת הכוכבים, ותבוא עליהם ברכה.

יש לשים לב שהמתפללים ערבית קודם צאת הכוכבים, מאחר וצריכים הם לחזור ולקרוא קריאת שמע בזמנה, עליהם לקרוא קריאת שמע קודם ההדלקה, מאחר וקריאת שמע היא תדירה, וגם היא מן התורה, קודמת היא להדלקה שאינה תדירה, וגם היא מדברי חכמים. (עא) ופרט שלאחר מכן יש שוכחים לחזור על קריאת שמע

נכון להכין את השמן והפתילות מבעוד יום, כדי שמיד בבואו מבית הכנסת בצאת הכוכבים, ידליק את הנרות ולא יתעכב בהכנתם

אדם שנאלץ לצאת לדרך קודם השקיעה, יברך וידליק מזמן יפגל המנחה'. [דהיינו כשעה ורבע לפני צאת הכוכבים לפי שעות זמניות, בערך: 15:50. (משגיב סימן תרע"ב ס"יק א)] ויקפיד לתת שמן הרבה שידלק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. (סימן תרע"ב ס"א. טט)

אם יש חצר לפני הכניסה לדירה, טוב שיניח את הנרות בפתח החצר, ולא בפתח הדירה, כדי לפרנס את הסכ הכוכבים לפי שעות זמניות, בערך: 15:50. ויניח אותם בצד שמאל של הפתח מול המזווה וכני"ל. (סימן תרעא סעיף ה)

פתח החצר שאין בו מזווה, וכגון שאין שם משקוף שפטור מלתקוע שם מזווה, יניח את החנוכיה מצד ימין, שהוא הצד החשוב יותר. (לג)

במקום שיש רוח מצויה, ויש חשש שיכבו הנרות מחמת הרוח, לא ידליק בחוץ אלא בתוך ביתו

בית שנמצא בתוך בנין מגורים, כך שאין פתח הבית פונה לרשות הרבים, יניח את החנוכיה סמוך לחלון הפונה לרחוב שבו ישנם עוברים ושבים, או בפתח המרפסת הפונה לרחוב,

הדר בקומה גבוהה למעלה מעשרים אמה משטח הרחוב, [שיעור אמה = 48 ס"מ. עשרים אמה = 9.60 מטר], ולערך מקומה רביעית ומעלה, יניח את החנוכיה בפנים ביתו על יד הפתח בצד שמאל. אך אם יש בנין גבוה ממול ביתו, והדיררים שממולו יכולים לראות את נרות החנוכה שבחלונו, עדיף יותר שידליקה בחלון ביתו, שאז יניחה הפרסום הנס גם לבני הבית וגם לשכנים שבבניינים ממול. (לו) ויש לצרף גם את הריטבי"א הסופר משמונים 20 אמה מגובה קרקע הבית ולא מרשות הרבים (לקוח מ"ימי חנוכה בהלכה ובאגדה")

הרמ"א כותב שאם שכח על הנסים בברכת המזון יאמר ברחמן הרחמן יעשה עימנו ניסים ונפלאות כאשר עשה בימים החם בזמן הזה ראייתי שואלים הרי אם עושים לאדם נס מנקים מזכותיו אם כן כיצד מבקשים שיעשו לנו ניסים ותירץ שבחנוכה גם אם מבקשים על נס לא מנקים מזכותיותיו אם נעשה

זוהר הקדוש מתורגם - המקפיד לקרא קריאת שמע שעל המיטה נצול מפל המַחלות הרַעות ומַפְל הַרוחות הרַעות ולא שוֹלְטים עֲלוֹו.

תרגום
בֹּא רָאָה יַעֲזֶה לְאֲדָם - פְּשֵׁהוּא עוֹלָה בְּלִילָה עַל מִשְׁתּוֹ, פְּרִיָד לְקַבֵּל עֲלוֹו אֶת הַמַּחְלוֹת שְׁלֹמְעֵלָה בְּבִ שְׁלֹם וְלִהְקֵדִים לְמִסֵּר לְפָנָיו אֶת פְּקֻדוֹן נַפְשׁוֹ, וּמִן צוֹל מַפְל הַמַּחְלוֹת הַרַעות וּמַפְל הַרוּחוֹת הרַעות וְלֹא שוֹלְטים עֲלוֹו.
ובבבָר, פְּשֵׁקִים מַמְשֵׁלוֹ, פְּרִיָד לְבָרָךְ לְרַבּוֹנוֹ, וְלִהְכַנֵּס לְבֵיתוֹ, וְלִהְשַׁתְּחוּוֹת לְפָנָי הַיְכֹלוֹ בְּיָרְאָה רַבָּה, וְאַחַר פָּד תַּפְּלַל תַּפְּלָתוֹ.
ויְצַח עֲזָה מֵאוֹתָם הַאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שְׁפָתוֹ בְּרוּחַ הַלֵּים הַלּוֹ וְאָנִי בְּרַב שְׁמַע אֲבוּא בְיַתְדֶךָ אֶשְׁתַּחְוֶה אֶל הַיֵּל קְדְשֶׁךָ בְּיָרְאָתְךָ. עֵינַי לְכוּ רְאוּ לִקְרִיאַת קְרִיאַת שְׁמַע לִפְנֵי מִיטוּתוֹ מִתּוֹךְ סִידוֹר אוֹ דוּמָה לוֹ שֶׁלֹא יבֹא לְהַרְדֵּם תוֹךְ כִּדִי קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ שֶׁלֹא יקְרֵא בְּכַלל בְּגַלל שֶׁהַשֵּׁינָה חוֹטַפְתּוֹ כּוֹתֵב הַאר"י ז"ל שְׁקְרִיאַת שְׁמַע הוּא בְּקְרִיאַת שְׁמַע עַל הַמִּיטָה וְלֹא בְּשׁוֹם קְרִיאַת שְׁמַע אַחַרְת לִכֵּן יִשְׁנֵם מוֹתָנִיו וְיִהְיֶה בְּקְרִיאַת שְׁמַע עַל הַמִּיטָה מַעֲשֵׂה בַּאֲחַד שְׁבֹא לְמִרְוֵן הַרֵב עוֹבְדֵיה וְאִמֵר לוֹ שִׁיש לוֹ חַלּוּמוֹת מַפְחִידִים כֹּל לַיְלָה אִמֵר לוֹ תִקְרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַל הַמִּיטָה עִם בְּרַכַּת הַמַּפִּיל בְּשֵׁם וּמַלְכוּת (כְּשִׁישָׁן לִפְנֵי חֲצוֹת) וּמֹאז לֹא הָיוּ לוֹ יוֹתֵר חַלּוּמוֹת רַעִים וַיִּשָׁן שֵׁינָה נַעִימָה וּמְתוּקָה

סיפורי השבוע – חנוכה

רץ כצבי להדלקה - רבי יוסף מספינקא זצ"ל סיפר לתלמידו, כי בצעירותו, כשהגיע הלילה הראשון של חנוכה לאחר תפילת ערבית, לא הצליח ללכת לביתו בנחת כהרגלו. ואף על פי שלא היה לכבודו לרוץ ברחוב, בכל זאת כל כך היה גדול חשקו להדליק נר חנוכה, עד שרץ במהירות רבה, כדי לזכות לקיים מצוה זו בהקדם...

התאמצות למצוות החנוכה - האדמו"ר רבי זאב וולף מזייטומיר נתקע פעם בימי החנוכה באמצע הדרך יחד עם כמה חסידים שנסעו עמו. הנסיעה התארכה מעבר לצפוי והם ראו שלא יספיקו להגיע למחוז הפצם הלילה, ויצטרכו ללון אצל אחד הכפרים הסמוכים. ולכן נפו אל אחד הכפרים ללכת מקום ללון שבו יוכל הרבי להדליק את הנרות. ולשמחתם מצאו כפרי אחד שהסכים להכניסם. "אולי יש לך חנוכיה עבורי לצורך הדלקת נרות?" שאל הרבי. "האפשר", ענה הכפרי, "אולי במחסן העצים אמצא חנוכיה". חיפש ומצא, והביא לרבי חנוכיה שהייתה מפויחת כולה, בדקה בשמן, ומכוסה אבק ולכלוך. לקח הרבי את החנוכיה שבחמה ובהתרגשות, הפשיל את שרווליו, ובעצמו התחיל לנקותה ולצחצחה. חסידים שהיו שם סיפרו, שהרבי ניקה את החנוכיה בכל כוחו ובהתרגשות של קדושה, עד שזיעה רבה ירדה ממנו ופניו האדמונו טורבו מאמץ בנייקו החנוכיה והכנתה להדלקה.

על משמך החינוך הטהור - לפני כ-130 שנה, בשנת תרל"ו, הגיע מוינה לבגדד יהודי בשם יעקב אוברמאיר. האיש נשלח על ידי ה"משכילים", להחדיר את האס ההשכלה לעיר. הוא אף פרסם בעיתונות את אותה תקופה דברי נאצה נגד הגאון הקדוש רבי יוסף חיים - ה"בן איש חי" זצוק"ל. רבני העיר, ובראשם רבי בעדאללה פוסך זצוק"ל, הכריזו אים גמור נגדו. באותו שבוע הודיעו לאוברמאיר על פטירתו הפתאומית של אשתו. מיהר האיש ובא לבקש את מחילת רבני העיר. החתים אותו ה"בן איש חי" כי ימשוך את ידיו מחינוך הילדים יוצא מבגדד, רק אז הורה להסיר ממנו את החרם. כך שמרו רבותינו על לנו השמן הטהור - החינוך היהודי הטהור מדור דור!

"הנרות הללו קודש הם": דורש היה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל את הכתוב ”הנרות הללו קודש הם” - רמז לבניו של אדם, שעליהם להיות קודש לתורה ולעבודת ה'. "ואין לנו רשות להשתמש בהם" - אסור לנו למנוע אותם מלימוד התורה כדי להשתמש בהם לצרכינו, ולשלוח אותם לעבודה בגיל מוקדם, כדי שיעזרו בפרנסת הבית. "אלא לאותם בלבד" - לראותם עוסקים בתורה, ה' לגלות את הניצוץ הקדוש הטמון בהם ולהעלותו. נאים הם הדברים למי שאמרם, רבות היה עושה הרב צדקה זצ"ל למען ילדי ישראל, שיתחנכו בחינוך טהור ויגדלו לתורה וליראת שמים.

נרות חנוכה בשואה: בשואה הנוראה, חפצו צוררי ישראל לכלות את העם היהודי. אולם גם בחושך הנורא של גיא הצלמוות הגרמני, עלו ניצוצות של גבורה ומסירות נפש לקיום המצוות, האירו באור יקרות, והוכיחו את גבורתו וחוסנו הפנימי של עם ישראל, ששום צורר אינו יכול לו. וכך מספרים החסידים אודות הדלקת הנרות של הרבי הקדוש מצאנו וחסידיו, במחנה העבודה "מיהרלדארף", חנוכה תש"ה: היהודים השבורים והרצוצים שם במחנה, לא ידעו באיזה יום בשבוע יחול בדיוק יום ראשון של חנוכה. לוח שנה עברי לא היה בידם, והם היו מנותקים מכל וכל. הלכו אפוא אל הרבי מצאנו זי"ע, והוא התיישב מיד בצריף עם גזיר פחם בידו האחת, ששימש לו במקום כפרוץ, ועם קיטע נייר של שק מלט בידו השנית, והתחיל לרשום עליהם מספרים ולחשב חשבונות על פי הזיכרון, עד שחישב בבירור באיזה יום בשבוע יחול כ"יה בכסלו. בהתקרב ימי החנוכה, הזמנן לרבי לעבוד במחסן העצים של המחנה. הוא ניצל הזדמנות פז זו, שהתלגלה לידיו משמים, ובסיועם של עוד כמה יהודים התקין בסתר מנורה של עץ.

אולם כיצד ישיגו שמן להדלקה? כל זאת מצאו פתרון. מידי פעם היו היהודים מקבלים מרגרינה בקצבה. כל פירור של מרגרינה הוא סס חיים, תוספת נחוצה של אנרגיה לגוף התשוש. אך בימי החנוכה - כל פירור של מרגרינה הוא סס חיים לנשמה, תוספת אדירה של אנרגיה לנפש היהודית, שכן ממנו אפשר להתיך מעט שמן להדלקת נר חנוכה... ואכן יהודים רבים מן המחנה הפרישו במסירות נפש פירורי מרגרינה, ושמרו אותם עבור הדלקת הנרות. ופתילות מאין? חיש קל נשלפו חוטים מבגדי המחנה הבלואים שעטפו את גופם, עבור התקנת הפתילות, לשם מצות הדלקת נרות חנוכה.

כשהגיע ליל ראשון של חנוכה, זכו היהודים במתנה להדליק את נרות החנוכה כמצוותם. הרבי זי"ע העלה את השלחבות ברטט של קדושה... שמחה עצומה הציפה את הלבבות. ומספר הרבי: באחד הלילות הבאים, אחזה אש הנרות בצריף כולו, והתלקחה שריפה גדולה. מיד באו הרשעים לחקור ולדרוש מה היה שורש המאורע, ועל מעשה כזה - להדליק אש במחנה - היו ממייתם תכף ומיד את האיש ההוא שהעו לעשותו. ואף על פי כן לא עזבונו חסדיו ויתברך שמו, וניצלנו מידיהם. ובסיום הדברים הוסיף הרבי בהתרגשות גדולה: "אפילו אודה לה' כל ימי חיי, בימים וגם בלילות, לא אצא ידי חובתי, להודות לאלוקים על שזכית את תחת שלטון הרשעים לקיים את המצוה כראוי ולהלכות נר חנוכה כהלכתו, ולז לו בלבד אלא שיצאתי משם חי וקיים חרף הסכנה הגדולה שריחפה אז על ראשי".

כשחיים בניסי ניסים - לא מוותרים על "פרסומי ניסא"!

ועוד על הדלקת נרות חנוכה בצל השואה הנאצית, מספר יהודי מוינה - אוסטריה, חנוכה תש"ה: הימים הסמוכים לחנוכה הפכו לזמנים של גילויי מסירות נפש, כאשר הכל אגרו סוגי שמן מכל מקור אפשרי, כדי לקיים את מצות הדלקת נרות החנוכה גם בתנאי המחסור החריפים ביותר של המלחמה. בהתקרב ימי החנוכה, הופצצה גרמניה על ידי מטוסים בנות הברית, לכן הועסקנו בפנימי הירשות תפיס. באחת הפעמים ניצטווינו לפנות עליית גג, בה הייתה פינת עבודתו של צייר. הוטל עלינו להוריד את התמונות, הבדים והצבעים. שם גילינו פך שמן... כמו השמן של נס חנוכה.

ימים אלה היו דחיפה פנימית חזקה לעשות הכל כדי לקיים מצוות, לכן לא דנו בשאלות הלכתיות, כמו: האם ההלכה מחייבת להשתתף כדי להשיג שמן? מה דינו של שמן זה? רבים מבינינו חסכו מפיהם את מנת המרגרינה השבועית הקטנה, והיה כל איש מנסה להשיג מעט שמן, ומסתיר אותו עד לחג. אף אחד

כל היה מוכן לוותר על מצות "פרסומי ניסא". חשנו, כי אצלנו כל רגע של חיים הוא ביוטי ניסים, וחייבים אנו להודות על כך. כך הדלקנו את נרות החנוכה בשיר ובהלל. לא ניתן לתאר היאך שרנו אז את הפזמון "מעוז צור ישועתי..." , כיצד זעקנו את סופו של הפזמון: "חֲשׂוֹף יְרוּעַ קְדְשֶׁךָ, וְקָרַב קָץ הַיְשׁוּעָה. נִקֵּם נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ מֵאֲמָה הַרְשָׁעָה. כִּי אֶרְכָּה לָנוּ הַשְׁעָה..." (אנצ' שמע ישראל ח"ב)

מה אגיד לאבא?! - סיפור לחנוכה

"מעולם לא ראיתי כל כך הרבה כסף בבית אחד", הרהר רבי ליפא בליבו בעת שהתנו בביתו של הגביר מר הילקוט, במימלו שבאיטליה. רבי ליפא, נבאי דזקה אשר הגיע לאיטליה כדי לאסוף כסף לטובת מוסדות התורה בירושלים, התארח בביתו של הגביר היהודי מר הילקוט. רבי ליפא היה מופתע מהרשעו הרב שניבט מכל פינה בארמונו של הגביר. מהתקרה השתלשלו מנורות קריסטל נוצצות, ועל רצפת השיש פרושים היו מרבדים מעשי אומנות. גם השולחן היה ערוך בכלים מפוארים ביותר, כלי בדולח מבהיקים וכפות ומזלגות מזהב לצד צלחות פורצלן עדינות. הוא המשיך לסקור את שכיות החמדה, אך לפתע נתקלו עיניו במשהו מוזר... חנוכיית זהב ענקית ניצבה על אחד ממדפי המזון, וסמוך לה היו מונחים שברים של בקבוק. המראה היה משונה עד כדי גיחוך: שברי זכוכיית בארמון שכזה... הרי הם לא הולמים את המקום!הגביר, שהבחין במבטי התמימה שנקפפו מעיניו על רבי ליפא, פנה אליו ושאל: "רבי, אתה כנראה מתפלל מה עושות כאן הזכוכיות הישנות?"

"נכון מאוד, אך כן כל לא משלתבות בימי המוצגים יקרי הערך שביתך", הגיב רבי ליפא בפקסנות. "אוי לא, רבי, כמו באוז יקירי רנך עבורי! עוד יותר מכל הזהב, הכסף והקריסטל. אני חייב לשברים אלה את עולמי..." "עד כדי כך?" שאל רבי ליפא בתמימה. "כן. ויש סיבה מדוע הם מונחים כאין", קבע מר הילקוט.

"האם אני יכול להמעי מהי הסיבה?" שאל האורח בסקרנות. "ברודאי", השיב בעל הבית, וכך הלכו לספר את סיפורו: "ולדתי בהולנד, שם לומדת בשיבה, וחשבתה שאשאר שם כל ימי חי, אך כשהגעתי לגיל שמונה עשרה, הגיע מכתב מאת סבן, אשר התגורר באיטליה, ובו בקשה, שאני הנכד הבכור אבוא לעזור לו בחנות תקופה קצרה, מאחר והוא אינו חש בטוב. הורי הסכימו, ואפילו עודדו אותי לנסוע, וכך מצאתי את עצמי בגיל עוזב את עולם לימוד התורה ועובר לחיי מסחר. עזרתי לסבא בחנות מבוקר עד ערב, אבל לצערי מצבו של סבא החמיר, ולאחר זמן נה הוא נפטר... הורי רדשו שאחורו הביתה, אך אני כבר הייתי שקוע בעולם המסחר. הצלחתי האירה לי פנים ועשיתי חיל בעסקי מכרתי סחורה שכמותה אפילו יותר ממצבה בימיו הטובים... הנתייתי מכל אגורה שהרווחתי במו ידי, וככתתי להורי שאני נשאר באיטליה. כך גדלו העסקים מיום ליום. פתחתי סניפים רבים, והייתי עסוק בעבודתי מיום עד לילה. ערב אחד הייתי טרוז ביותר בעבודתי, ויזרתני על תפילת מעריב... וזה היה השרב הראשון שלי בהחלקה במדרון התלול של ההתרחקות מהיהדות... במשך הזמן דילגתי גם על שחרית בתרוץ שזה רק היום, אבל מחר אני ודאי אתפכל, אך המחר הורה לא הגיע... כעבור מספר שנים התחתנתי ונולדו ילדי, אך לא ייתכתי אותם בדרך של אבי וסב בדורות הקודמים, ושמןִי מיהדות הם לא ידעו... לא לאותו מקרה... יום אחד בלכתי ברחוב, ראיתי קבוצה של ילדים יהודים משחקת. הם נראו מאושרים מאוד, כפי שילדים צריכים להראות, אך לפתע שמעתי זעקה נוראה. התקרבתי מיד למקום והבחנתי בילד קטן מוקף בחבריו והוא ממרר בבכי קורע לב. חבריו שעמדו מסביבו ניסו להרגיעו, אך הילד לא נרגע, וכל הזמן הוא חזר על אותן המילים: "מה אני אגיד לאבא? מה אני אגיד לאבא?" נגשתי אל הילד, ושאלתי אותו, מה קורה כאן? הילד הפינה את מבטו אל. עיניו היו אדומות מבכי, אך לא מה שצליח לומר היה "אני בצרה! מה אגיד לאבא:?" "מה קרה, אולי אני יכול לעזור לך?", שאלתיו. הילד השתק, וחבריו הסבירו לי במקומו, שהוא בא ממשפחה מאוד עניה. אביו חסך במשך תקופה ממושכת פרטטה לפרטטה עבור בקבוק שמן זית כדי שיוכל להדליק את נרות החנוכה בהידור. והיום החריים הוא שלח את בנו לקנות את השמן, כשהוא דאג להזהירו קודם לכן לבל יתעכב בדרך, ויבוא ישר הביתה, כדי שחסך וחלילה לא ישבר הבקבוק. הילד אומנם קנה את הבקבוק, אך את הזהרותיו של אביו שכת, וכשפגש את חבריו המשתחקים הצטרף אליהם, והבקבוק נשבר לרסיסים... והשתכלתי על הילד, שעדיין המשיך לכבות וללחוש ללא הפסק בדאגה ימה אגיד לאבא?!, הרגשתי צער ורחמים לבלי על הילד, והבטחתי לו שאעזור לו. בקשתי ממנו להתלוות אלי לחנות, ושם קניתי עבורו בקבוק שמן זית שהיה גדול בהרבה יותר מן הקודם. האושר חזר לעיני ערב, וכל קבוצת הילדים שנכחו עם השתתפות בשמחתו. בדרכי הביתה באותו ילד,

המשיכו המילים להדהד באוזניי כעין מנגינה מהולה בתוהג, בעצבות: "מה אגיד לאבא:?" מה אגיד לאבא:?"... ואז... הבוק של הרהור חלף בלבי, חשבתי גם אני לעצמי: ממה עמתי, מה אגיד לאבא ... לאבא שבשמים, שהפקדי בלדי נשמה יקרה וצויה עליו לשמור עליה... מה אומר לאבא אחרי מותי? הרי הפניתי עורף ליהדות! איזה תרוץ, איזו אמתלה תהיה לי כשאעמוד לפני אבא שבשמים ביום הדין?! ואז חזרתי אל המקום בו היו הילדים, ואספתי את שברי הבקבוק מהרחוב, ונטלתי אותם לביתי. ובאותו לילה, לתדמנתם של אשתי וילדי, הדלקתי את נר החנוכה, מה שלא עשיתי כבר הרבה שנים... ביום למחרת הדלקתי שני נרות, ועם כל לילה שעבר, הוספתי עוד נר בחנוכה, ועוד מקור אור נלשמתי. הלבנותני נרות המרצדים, ובלבי הבחנה התקוה. נוכרתי בשור, בביתני בילדותי. הלכתי רחוק - רחוק... ובמחנה התחילי דרך החזרה של ליהדות ולקיום המצוות... התבין מעתה מדוע כה יקרים בעיני שברי זכוכית אלו?!" סיים מר הילקוט את סיפורו, וניכר היה בו שהוא מתרגש מאוד. רבי ליפא חיך, פניו היו משולהבות, מבלי משים ניגש יחד עם מר הילקוט לעבר המזונן, והם ליטפו בעיניהם את שברי הזכוכית היקרים, אשר החזירו בן יהודי אל אבא שבשמים... (ר. טובין)

בנים תלמידי חכמים אמרו חז"ל במסכת שבת (דף כג עמוד ב), אמר רב הונא הרגיל בניו, וזה לבנים תלמידי חכמים. (ושאמר, כי נר מצוה ותורה אור, שעל ידי נר מצוה של שבת ושל חנוכה, יבוא אור של התורה[. הזהיר במזווה, וזכה לדירה נאה. הזהיר בציצית, וזכה לתלית [בגד] נאה. הזהיר בקידוש היום, וזכה לשפץ למלאות כדים והביות של יין. ומעשה ברב הונא שהיה רגיל לעבור על פתח ביתו של רבי אבן, וראה שהיה זחיר מן בהדלקת הנרות לכבדו שבת ומרבה בהרבה נרות שבת, ולכבדו מביתו, אמר בטוחני שיצאו מבית זה את תלמידי חכמים גדולים, ובאמת יצאו מבית זה, רב אידי בר אבין ורב חייה בר אבין, אחד כנגד שהיה זחיר בנרות שבת, ואחד כנגד שהיה זחיר בנרות חנוכה. וכמו כן בר חסדא היה רגיל לעבור על פתח בית אביו של רב שזיב, וראה שה